
ΜΑΚΟΝΤΟ

Ζαλισμένοι από τις πολλές θαυμαστές εφευρέσεις, οι άνθρωποι του Μακόντο δεν ήξεραν πια από πού άρχιζε η κατάπληξή τους. Έμειναν ξύπνιοι όλη τη νύκτα κοιτάζοντας τους χλωμούς ηλεκτρικούς γλόμπους που έπαιρναν ρεύμα από την γεννήτρια. Την είχε φέρει ο Αουρελιάνο Τρίστε, όταν το τρένο έκανε το δεύτερο ταξίδι του, και χρειάστηκε χρόνος και προσπάθεια, για να συνηθίσουν στο αδιάκοπο “τουμ τουμ” της γεννήτριας. Αγανάκτησαν με τις ζωντανές εικόνες που ο εύπορος έμπορος Μπρούνο Κρέσπι πρόβαλε στο θέατρο με τα ταμεία σε σχήμα λιονταροκεφαλής, γιατί κάποιος που είχε πεθάνει και κηδεύτηκε σε μια ταινία, και χύθηκαν δάκρυα συμπόνιας για την ατυχία του, ξαναεμφανιζόταν ζωντανός και μεταμφιεσμένος σε Άραβα στην επομένη. Οι θεατές, που πλήρωναν δυο δεκάρες ο ένας για να συμμεριστούν τις δυσκολίες των πρωταγωνιστών, δεν ανέχτηκαν αυτή την ξενόφερτη απάτη κι έσπασαν τα καθίσματα. Ο Μπρούνο Κρέσπι πίεσε τον δήμαρχο να βγάλει διακήρυξη, στην οποία εξηγούσε ότι ο κινηματογράφος είναι μία μηχανή ψευδαισθήσεων κι ότι δεν άξιζε τα συναισθηματικά ξεσπάσματα των θεατών. Ύστερα από αυτή την αποθαρρυντική εξήγηση, πολλοί σκέφτηκαν πως είχαν πέσει θύματα νέου και θεαματικού γύφτικου κόλπου κι αποφάσισαν να μην ξαναπάνε στον κινηματογράφο, γιατί σκέφτηκαν ότι είχαν αρκετά δικά τους βάσανα και δεν χρειαζόταν να κλαίνε για τις ψεύτικες δυστυχίες φανταστικών πλασμάτων.

Το κείμενο της προηγούμενης σελίδας είναι απόσπασμα από ένα μυθιστόρημα. Σ' αυτό το σημείο της ιστορίας, το σιδηροδρομικό δίκτυο και η παροχή του ηλεκτρικού ρεύματος έχουν μόλις εισαχθεί στη φανταστική πόλη του Μακόντο και έχει ανοίξει ο πρώτος κινηματογράφος.

Αναφερθείτε στο κείμενο, για να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερώτηση 1: ΜΑΚΟΝΤΟ

Ποιο χαρακτηριστικό του κινηματογράφου έκανε τους κατοίκους του Μακόντο να θυμώσουν;

.....

.....

.....

Ερώτηση 2: ΜΑΚΟΝΤΟ

Στο τέλος του κειμένου, γιατί οι κάτοικοι του Μακόντο αποφασίζουν να μην ξαναπάνε στον κινηματογράφο; Κυκλώστε τη σωστή απάντηση.

- A. Ήθελαν διασκέδαση και ψυχαγωγία, αλλά έβρισκαν ότι ο κινηματογράφος ήταν πολύ ρεαλιστικός και καταθλιπτικός.
- B. Δεν είχαν χρήματα να πληρώσουν τα εισιτήρια.
- Γ. Ήθελαν να φυλάξουν τα συναισθήματά τους για πραγματικές περιστάσεις της ζωής.
- Δ. Αναζητούσαν συναισθηματική εμπλοκή, αλλά έβρισκαν τον κινηματογράφο ανιαρό, μη πειστικό και χαμηλής ποιότητας.

Ερώτηση 3: ΜΑΚΟΝΤΟ

Ποια είναι τα «φανταστικά πλάσματα» που αναφέρονται στην τελευταία σειρά του κειμένου; Κυκλώστε τη σωστή απάντηση.

- A. Φαντάσματα.
- B. Επινοήσεις πανηγυριών.
- Γ. Πρόσωπα του κινηματογράφου.
- Δ. Ηθοποιοί.

Ερώτηση 4: ΜΑΚΟΝΤΟ

Συμφωνείτε με την τελική κρίση των κατοίκων του Μακόντο για την αξία του κινηματογράφου; Εξηγήστε την απάντησή σας συγκρίνοντας τη δική σας θέση με τη δική τους.

.....

.....

.....

.....

.....

Σημείωση 1. Από *PISA 2009 Assessment Framework -Key Competencies in Reading, Mathematics and Science* (σελ. 174-179) από OECD, 2009, Paris: OECD. (προσαρμογή)

Σημείωση 2. Μετάφραση θέματος από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας.

Θέμα που δόθηκε στους μαθητές/τριες για το Πρόγραμμα PISA 2009 (πιλοτική έρευνα).

ΜΑΚΟΝΤΟ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ερώτηση 1

Αποδεκτή απάντηση

Αναφέρεται στο φανταστικό χαρακτήρα του κινηματογράφου ή ειδικότερα στην επανεμφάνιση ηθοποιών μετά το «θάνατό» τους. Μπορεί να παραθέσει χωρίο απευθείας από την τρίτη πρόταση («γιατί κάποιος που είχε πεθάνει και κηδεύτηκε σε μία ταινία, και δάκρυα συμπόνιας χύθηκαν για την ατυχία του ξαναεμφανιζόταν ζωντανός και μεταμφιεσμένος σε Άραβα στη επόμενη»...) ή από την τελευταία φράση («δεν χρειαζόταν να κλαίνε για τις ψεύτικες δυστυχίες (συμφορές) φανταστικών πλασμάτων).

- Άνθρωποι που τους θεωρούσαν νεκρούς, επανέρχονταν στη ζωή.
- Προσδοκούσαν οι ταινίες να είναι πραγματικές και αυτές δεν ήταν.
- Έχουν σχηματίσει την εντύπωση ότι ο ηθοποιός στην ταινία προσποιήθηκε ότι πέθανε και ότι αυτοί οι ίδιοι θεωρούνται ανόητοι.
- Ένα πρόσωπο που στη μια ταινία έχει πεθάνει και έχει θαφτεί, επανεμφανίζεται ζωντανό στην επόμενη.
- Δεν καταλαβαίνουν ότι οι ταινίες έχουν φανταστική ιστορία.
- Επειδή τα πρόσωπα που υποδύονταν οι ηθοποιοί και τα οποία είχαν πεθάνει στην προηγούμενη ταινία, επέστρεφαν σαν νέα πρόσωπα στην επόμενη ταινία. Το κοινό ένοιωσε ότι του έκλεψαν τα συναισθήματά του. [Στοιχεία από το 2 και 1.]
- Σκέφτηκαν ότι είχαν αρκετά δικά τους προβλήματα και δεν χρειάζονταν να παρακολουθούν ανθρώπους που υποκρίνονταν προσποιούμενοι ψεύτικα προβλήματα [Καθαρή κατανόηση του κομματιού η «μυθοπλασία» παίζει με το θυμό των ανθρώπων, μολονότι προχωρεί περαιτέρω.]
- Επειδή ένας από τους ηθοποιούς θάφτηκε στην ταινία και επέστρεψε σαν Άραβας. [Οριακό πολύ συγκεκριμένο.]

Μερικώς αποδεκτή απάντηση

Αναφέρεται σε απάτες, τεχνάσματα ή σε ανατρεπόμενες προσδοκίες. Μπορεί να αναφερθεί απευθείας σε «αυτή την ξενόφερτη απάτη» ή στα «θύματα ενός νέου και θεαματικού γύφτικου κόλπου».

- Πιστεύουν ότι έχουν εξαπατηθεί.
- Διότι πιστεύουν ότι έχουν ξοδέψει τα συναισθήματά τους για το τίποτε.
- Σκέφτηκαν πως είχαν πέσει θύματα κάποιου νέου και θεαματικού γύφτικου κόλπου.
- Δεν ανέχτηκαν αυτή τη ξενόφερτη απάτη.
- Επειδή πλήρωσαν δύο δεκάρες ο ένας γι' αυτή την ξενόφερτη απάτη, δεν το ανεχόντουσαν. [Εν μέρει ευθύ απόσπασμα από τις σειρές 10 - 11, όχι ειδική αναφορά στη φύση της απάτης.]
- Επειδή αγνοούσαν τους υπολογισμούς που είχαν γίνει γι' αυτό το πράγμα. [Να θεωρηθεί σαν ένας τρόπος να πει κανείς «απάτη» (γενικό).]

Μη αποδεκτή απάντηση

Δίνει ανεπαρκή ή ασαφή απάντηση.

- Θύμωσαν με τον Μπρούνο Κρέσπι.
- Δεν τους άρεσαν οι ταινίες.
- Θέλουν να πάρουν πίσω τα χρήματά τους.
- Πίστευαν ότι υπήρξαν θύματα.
- Ήταν βίαιοι.

- Ήταν ανόητοι.
- Εκφράζουν τα συναισθήματά τους.
- Πλήρωσαν 2 δεκάρες και δεν πήραν αυτό που ήθελαν [«αυτό που ήθελαν» είναι πολύ αόριστο.]

Δείχνει ανακριβή κατανόηση του κειμένου ή δίνει μια μη αληθοφανή ή άσχετη απάντηση.

- Είχαν τη γνώμη ότι δεν θα έπρεπε να ενοχληθούν με τα προβλήματα των άλλων. [Λάθος: οι άνθρωποι θέλουν να ενοχλούνται με τα πραγματικά προβλήματα των ανθρώπων.]
- Είναι ο μόνος τρόπος διαμαρτυρίας τους για το χάσιμο των χρημάτων τους.
- Θύμωσαν γιατί έπρεπε να δουν ένα πρόσωπο που είχε πεθάνει και κηδευτεί. [Το παρατιθέμενο τμήμα δίνει την έννοια ότι «δεν τους άρεσε να βλέπουν πεθαμένους ανθρώπους στις ταινίες - λανθασμένη ερμηνεία.]

Ερώτηση 2

Αποδεκτή απάντηση

Γ. Ήθελαν να φυλάξουν τα συναισθήματά τους για πραγματικές περιστάσεις της ζωής.

Μη αποδεκτή απάντηση

Οποιαδήποτε άλλη απάντηση.

Ερώτηση 3

Αποδεκτή απάντηση

Γ. Πρόσωπα του κινηματογράφου.

Μη αποδεκτή απάντηση

Οποιαδήποτε άλλη απάντηση.

Ερώτηση 4

Αποδεκτή απάντηση

Αναφέρεται στη στάση του θεατή απέναντι στη «πραγματικότητα» του κινηματογράφου και/ή στη συγκινησιακή εμπλοκή του στις ταινίες. Η απάντηση πρέπει να είναι σύμφωνη με την ιδέα ότι οι κάτοικοι του Μακόντο ζητούν την πραγματικότητα στον κινηματογράφο. Σύγκριση μεταξύ της στάσης των κατοίκων του Μακόντο και της προσωπικής εμπειρίας/στάσης υπονοείται ή αναφέρεται.

- Μόλις συνειδητοποιήσει κανείς ότι δεν είναι πραγματικό (αυτό που βλέπει) μπορεί να χρησιμοποιήσει τον κινηματογράφο ως τρόπο φυγής από την πεζή πραγματικότητα. Δεν υπάρχει λόγος να εμπλακεί κανείς στη ζωή των προσώπων.
- Ναι, συμφωνώ. Υπάρχει αρκετή δυστυχία στον κόσμο χωρίς να χρειάζεται να την επινοήσουμε.
- Όχι, οι άνθρωποι καταλαβαίνουν ότι όταν πηγαίνει κανείς στο κινηματογράφο ό,τι βλέπει στην οθόνη δεν είναι αληθινό.
- Αντίθετα από τους κατοίκους του Μακόντο, μπορεί να μου πρηστούν τα μάτια από το κλάμα, αλλά τα ξεχνώ όλα όταν φύγω από τον κινηματογράφο.

- Συμφωνώ μαζί τους. Για ποιο λόγο να αναστατώνονται οι άνθρωποι με τις ταινίες; Γι' αυτό ασχολούμαι με την επιστήμη, επειδή αναφέρεται στο πραγματικό γεγονός και όχι στο φανταστικό.
- Απολαμβάνω τον κινηματογράφο, γιατί με κάνει να συγκεντρώνω το μυαλό μου στα προβλήματα των άλλων και όχι στα δικά μου.
- Εξαρτάται. Εάν η ταινία είναι κακή έχω τη διάθεση να φύγω, αλλά εάν είναι μαζί, απορροφίεμαι και δεν με νοιάζει που δεν είναι αλήθεια.
- Όχι, απολαμβάνω τον κινηματογράφο για ψυχαγωγικούς λόγους.
- Ναι, ο κινηματογράφος είναι απλά φτιαχτός, ψεύτικος. Είναι πολύ καλύτερα όταν βλέπει κανείς ανθρώπους να παίζουν θέατρο ζωντανά.
- Όχι, στον κινηματογράφο τα γεγονότα συνήθως μεγαλοποιούνται.
- Δεν συμφωνώ με τις αντιδράσεις τους, επειδή ο κινηματογράφος είναι ένα είδος διασκέδασης και δεν πρέπει να τον παίρνει κανείς πολύ στα σοβαρά. Εντούτοις οι κάτοικοι του Μακόντο δεν γνωρίζουν τίποτε καλύτερο και έτσι καταλαβαίνω πώς αισθάνονται.

Αναφέρεται στο κοινωνικό, ιστορικό ή πολιτιστικό πλαίσιο π.χ. από την άποψη της μεγαλύτερης οικειότητας με την τεχνολογία, ή των αλλαγών στην κοινωνική ζωή. Η απάντηση πρέπει να είναι σύμφωνη με την ιδέα ότι οι κάτοικοι του Μακόντο αναζητούν την πραγματικότητα στον κινηματογράφο. Σύγκριση ανάμεσα στη συμπεριφορά των κατοίκων του Μακόντο και την προσωπική εμπειρία / στάση υπονοείται ή αναφέρεται.

- Οι κάτοικοι του Μακόντο ήταν πρωτόγονοι και αντιδρούσαν συναισθηματικά. Εγώ και οι περισσότεροι άνθρωποι σήμερα είμαστε περισσότερο καλλιεργημένοι.
- Άρχισαν να βλέπουν τις ταινίες από λάθος τοποθέτηση. Δεν κατάλαβαν ότι δεν επρόκειτο για τις ειδήσεις, αλλά για διασκέδαση. Από αυτή την άποψη η αντίδρασή τους είναι κατανοητή. Οι ταινίες φυσικά πρέπει να βλέπονται για διασκέδαση. Αυτός είναι ο σκοπός τους.
- Οι άνθρωποι στις μέρες μας δε δυσαρεστούνται από τις ταινίες.
- Ναι, θα συμφωνούσα μαζί τους, εάν ήμουν ένας από αυτούς, διότι ο κινηματογράφος ήταν κάτι που δεν είχαν ξαναδεί.

Μη αποδεκτή απάντηση

Δίνει ανεπαρκή ή ασαφή απάντηση.

- Είμαι σαν τους ανθρώπους του Μακόντο, διότι συχνά σκέπτομαι ότι ο κινηματογράφος είναι χάσιμο χρόνου.
- Αγαπώ τον κινηματογράφο. Δεν μπορώ να καταλάβω την αντίδρασή τους.

Δείχνει ανακριβή κατανόηση του κειμένου ή δίνει μια μη αληθοφανή ή άσχετη απάντηση.

- Ναι, φαίνεται ότι οι ταινίες αντί να ήταν χαλαρωτικές και απροβλημάτιστες (να μη σου θέτουν ερωτήματα, να είναι εύκολες ταινίες), αντίθετα ήταν ρεαλιστικές (έδειχναν την πραγματικότητα) και προκαλούσαν συναισθηματική φόρτιση. Οι κινηματογραφικές ταινίες είναι ένα είδος διασκέδασης, ένα μέσο φυγής και αποτελούν ένα τρόπο να ξεχνάει κανείς τα βάσανα της αληθινής ζωής για ένα γέλιο. Οι άνθρωποι του Μακόντο απογοητεύτηκαν, γιατί οι ταινίες που είδαν δεν ήταν χαλαρωτικές, αλλά μάλλον «βαριές» (δύσκολες, σοβαρές) και εκείνοι ήθελαν κάτι που να τους διασκεδάσει. [Οι πρώτες δύο προτάσεις από μόνες τους δεν σχετίζονται με την ερώτηση. Η τελευταία πρόταση δείχνει παρανόηση του κειμένου.]
- Όχι, θα έπρεπε να ξοδέψουν περισσότερα και να έχουν ειδικά στηρίγματα για τα κύπελλα (της κόκα κόλας του καφέ) να έχουν ποπ κορν, παγωμένη κόκα κόλα και γλειφιτζούρια. Θα έπρεπε να σηκώσουν τα μπράτσα από τις πολυθρόνες του κινηματογράφου, να βάλουν υποδόρια (για να ξεκουράζονται τα πόδια) και ήχο dolby surround. [Ισως πρόκειται για αστείο, αλλά εάν δεν είναι, τότε έχομε παρεξήγηση του κειμένου.]

- Σήμερα υπάρχουν νόμοι εναντίον της καταστροφής της περιουσίας στους κινηματογράφους. [Η απάντηση εστιάζεται περισσότερο στη συμπεριφορά των κατοίκων παρά στη στάση τους (πεποίθησή τους) για τον κινηματογράφο.]
- Έχουμε καλύτερους κινηματογράφους τώρα. [Άσχετο]
- Ναι, γιατί η ταινία δεν ήταν πολύ καλή και τους έκανε νευρικούς. [Δεν έγινε κατανοητή η ερώτηση.]

Σημείωση 1. Από *PISA 2009 Assessment Framework - Key Competencies in Reading, Mathematics and Science* (σελ. 174-179) από OECD, 2009, Paris: OECD. (προσαρμογή)
Σημείωση 2. Μετάφραση οδηγιών βαθμολόγησης από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας.